

Sygn. akt III Ca 1356/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 listopada 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Magdalena Balion - Hajduk

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 7 listopada 2017 r. w Gliwicach

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

przeciwko P. M.

o zapłatę

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 10 kwietnia 2017 r., sygn. akt II C 2830/16

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- 1. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 2771,03 zł (dwa tysiące siedemset siedemdziesiąt jeden złotych i trzy grosze) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 27 kwietnia 2016 roku,**
- 2. oddala powództwo w pozostałej części,**
- 3. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 1012,92 zł (tysiąc dwanaście złotych i dziewięćdziesiąt dwa grosze) tytułem kosztów procesu;**

II. oddala apelację w pozostałej części;

III. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 430 zł (czteryście trzydzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania odwoławczego.

SSO Magdalena Balion-Hajduk

Sygn. akt: III Ca 1356/17

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 10 kwietnia 2017 r. Sąd Rejonowy w Gliwicach oddalił powództwo (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. przeciwko P. M. i zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1.217 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd Rejonowy ustalił, że Sąd Rejonowy ustalił, że 31 października 2011r. zawarta została przez pozwanego z G. Wyższą Szkołą Handlową im. (...) w K. umowa o świadczenie usług edukacyjnych. Zgodnie ze statutem uczelni (...) Wyższa Szkoła Handlową im. (...) w K. była uczelnią niepaństwową utworzoną na mocy zezwolenia Ministra Edukacji Narodowej i działająca na podstawie ustawy z dnia 12 września 1990 r. o szkolnictwie wyższym oraz statutu.

Pozwany decyzją organu uczelni został skreślony z listy studentów z dniem 29 lutego 2012 r. i z tą chwilą stracił status studenta, zaś do tej chwili winien regulować należne opłaty za studia. Zaległość pozwanego wobec (...) Wyższej Szkoły Handlowej im. (...) w K. wynikała z nieuiszczonych opłat za studia wymagalnych najpóźniej z dniem 5 lutego 2012r. Powstała wierzytelność uczelnia wyższa przelała na rzecz (...) sp. z o.o. w W. na podstawie umowy cesji wierzytelności z dnia 18 maja 2015 r.

Sąd Rejonowy oddalił powództwo z uwagi na skutecznie podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia roszczenia. Powołując się na .art. 160a ust.7 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym, wskazał, że określono w nim trzyletni termin przedawnienia w zakresie umów o świadczenie usług edukacyjnych. Przepis ten został dodany na podstawie ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw, która weszła w życie 1 października 2014 r. W przepisach przejściowych wskazano, że do umów w sprawie warunków odpłatności za studia lub usługi edukacyjne, o których mowa w art. 99 ust. 1 ustawy, o której mowa w art. 1, zawartych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepis art. 160a ust. 7 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą (art. 32 ww. ustawy). Sąd pierwszej instancji uznał, że przepis ten nie znajdował zastosowania w niniejszej sprawie. Dodany w wyniku nowelizacji 2014 artykuł normuje w sposób znacznie szerszym niż to miało miejsce w uchylonym art. 160 ust. 3 kwestię zobowiązań związanych z odpłatnością za studia – dotyczy de facto uczelni publicznych, bowiem istota regulacji, czyli kwestie dotyczące i związane z opłatami za wydanie dokumentu czy opłatami za usługi edukacyjne – z odesłaniem do art. 98 i 99 dotyczy wyłącznie uczelni publicznych. Wskazana w art. 160 ust. 3 p.s.w., umowa o zasadach uiszczania opłat za świadczone usługi edukacyjne związane z kształceniem studentów na studiach niestacjonarnych, regulowała wycinek relacji między uczelnią publiczną i studentem w zakresie wysokości czesnego, terminu i sposobu jego wnoszenia i kształtowała wraz z przepisami prawa o szkolnictwie wyższym oraz aktami o charakterze administracyjnym treść stosunku prawnego między studentem, a publiczną uczelnią wyższą. Regulowała ona jedynie warunki odpłatności za studia niestacjonarne, a nie warunki świadczenia na rzecz studenta przez uczelnię usług związanych ze studiami niestacjonarnymi. Sąd Rejonowy podniósł, że umowa zawarta z pozwanym określała nie tylko warunki płatności przez pozwanego opłaty rekrutacyjnej oraz czesnego ale również określała zobowiązania uczelni do zapewnienia pozwanemu warunków do rozwijania wiedzy i umiejętności poprzez udostępnienie kadry naukowo – dydaktycznej oraz bazy naukowej, lokalowej i bibliotecznej. Umowa ta została zawarta w okresie obowiązywania Ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku prawo szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2005 r., Nr 164, poz. 1365 ze zm.), która weszła w życie 1 września 2005 r. W art. 160 w/w ustawy określono, że warunki odpłatności za studia lub usługi edukacyjne określa umowa między studentem a uczelnią zawarta w formie pisemnej. Natomiast w/w ustawa nie reguluje kwestii praw i obowiązków studentów studiów w aspekcie zapłaty czesnego, odsyłając w tym zakresie do regulaminów studiów. Nie zawiera również uregulowań co do możliwości rozwiązania umowy etc. Z kolei z art. 99 ust. 4 powyższej ustawy wynika, że zasady pobierania opłat i wysokość opłat za usługi edukacyjne związane z kształceniem studentów w uczelni niepublicznej określa organ wskazany w statucie uczelni. Skoro zaś w w/w ustawie została określona jedynie forma zawarcia umowy, żaden inny przepis prawa nie zawiera też dookreślenia takiej umowy, w ocenie tut. Sądu nie można uznać, iż umowa ta została określona innymi niż k.c. przepisami, dlatego też do tego typu umów o świadczenie usług edukacyjnych przez uczelnie niepubliczne stosować należy odpowiednio przepisy o zleceniu na podstawie art. 750 k.c., co uzasadnia odpowiednie stosowanie art. 751 k.c., jako przepisu szczególnego wobec art. 118 k.c.

Roszczenia z umowy zawartej między pozwanym a powódką przedawniały się z upływem dwóch lub trzech lat. Tym samym dochodzone roszczenia o zapłatę czesnego w ratach, których terminy płatności przypadały odpowiednio na dzień: 5 listopada 2011r., 5 grudnia 2011 r., 5 stycznia 2012 r., 5 lutego 2012 r. i 17 stycznia 2012 r, uległy najdalej przedawnieniu wraz z upływem 5 lutego 2015 r. w stosunku do najpóźniej wymagalnego roszczenia. Skoro zatem pozew w niniejszej sprawie został wniesiony 26 kwietnia 2016 r., nastąpiło to po upływie okresu przedawnienia.

Apelację od tego wyroku wniosła powódka, zarzucając:

- obrażę art. 118 k.c. przez jego niezastosowanie w zakresie przewidującym ogólny termin przedawnienia,

- obrażę art. 118 k.c. w zw. z art. 106 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej przez błędną wykładnię i przyjęcie, że roszczenie o zapłatę czesnego stanowi roszczenie związane z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Powódka domagała się zmiany zaskarżonego wyroku i uwzględnienia powództwa w całości wraz z kosztami postępowania za obie instancje.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie oraz o zasądzenie od pozwanej kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja częściowo zasługiwała na uwzględnienie.

Sprawa była rozpoznawana w postępowaniu uproszczonym zgodnie z art. 505¹ pkt 1 k.p.c. Ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Rejonowy są prawidłowe i jako takie Sąd Okręgowy uznaje je za własne.

Podkreślić należy, że roszczenie o zapłatę czesnego nie jest roszczeniem okresowym jak i świadczeniem związanym z prowadzeniem działalności gospodarczej. Nie podlega też przedawnieniu na podstawie art. 751 k.c. Zatem w okresie, w którym nie obowiązywał art. 160a ust 7 ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2005 r. Nr 164, poz. 1365) roszczenie o zapłatę czesnego przedawniało się z upływem dziesięcioletniego terminu z art. 118 k.c. (uchwała Sądu Najwyższego sygn. III CZP 67/15) Pogląd wyrażony we wskazane uchwałę Sąd Okręgowy w całości podziela.

Wobec wejścia w życie - w trakcie biegu przedawnienia w rozpoznawanej sprawie - normy art. 160a ust 7 ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku Prawo o szkolnictwie wyższym dla oceny długości terminu przedawnienia roszczenia powoda znaczenie miały zapisy ustawy z dnia 11 lipca 2014 roku o zmianie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r. poz. 1198 – dalej jako ustawa nowelizująca). Konieczne było tu dokonanie wykładni art. 32 ustawy nowelizującej z którego wynika, że do umów w sprawie warunków odpłatności za studia lub usługi edukacyjne zawartych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepis art. 160a ust. 7 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, w brzmieniu nadanym ustawą nowelizującą, który to przepis wskazuje na trzyletni termin przedawnienia.

Sąd Okręgowy podziela prezentowany w orzecznictwie sądów powszechnych pogląd, cytowany w uzasadnieniu postanowienia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 grudnia 2016 roku, SK 17/15, zgodnie z którym art. 32 ustawy nowelizującej nie reguluje wyczerpująco kwestii przedawnienia roszczeń powstałych i wymagalnych przed wejściem w życie nowego prawa. Ustanawia jedynie zasadę stosowania 3-letniego terminu przedawnienia roszczeń wynikających z umów zawartych przed jej wejściem w życie. Prawidłowa wykładnia tego przepisu prowadząca do sytuacji, w której nie dojdzie do złamania zasady niedziałania prawa wstecz, wynikającej z art. 2 Konstytucji RP i art. 3 k.c. wymaga przyjęcia, że termin przedawnienia upływa po 10 latach od daty wymagalności roszczenia pod warunkiem jednak, że jego koniec przypada przed dniem wejścia w życie art. 32 ustawy zmieniającej lub w okresie 3 lat od tego dnia. Jeśli zaś upływ wspomnianego 10-letniego terminu przypadałby po upływie 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy zmieniającej, do przedawnienia dojdzie z uwzględnieniem tego skróconego obecnie terminu liczonego od dnia wejścia w życie ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. tj. od dnia 1 października 2014 r. Mówiąc inaczej art. 32 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o zmianie ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym oraz niektórych innych ustaw oznacza, że wybór odpowiedniego terminu przedawnienia: trzyletniego (liczonego od dnia 1 października 2014 roku) lub dziesięcioletniego (liczonego od daty wymagalności) - zależy od tego, który z nich upłynie wcześniej. Za takim stanowiskiem przemawia stosowany w drodze analogii przepis art. XXXV pkt 2 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Przepisy wprowadzające kodeks cywilny (Dz.U.1964.16.94). Poza tym każda inna wykładnia art. 32 prowadziłaby do wniosków sprzecznych z zasadą *lex retro non agit*.

Odnosząc te założenia do okoliczności faktycznych rozpoznawanej sprawy istotnym było, że roszczenie o zapłatę czesnego wymagalne było w okresie od 5 listopada 2011 r. do 5 lutego 2012r. (wskazane w uzasadnieniu pozwu terminy zapłaty poszczególnych rat opłat za studia). Liczony od tej daty dziesięcioletni termin przedawnienia niewątpliwie nie upłynął przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej, tj. 1 października 2014 roku jak i w terminie 3 lat od dnia wejścia w życie nowelizacji. Termin przedawnienia roszczenia głównego w rozpoznawanej sprawie wynosił zatem 3 lata liczone od dnia 1 października 2014 roku. Także i ten termin nie upłynął do dnia wniesienia pozwu tj. do 27 kwietnia 2016r., co oznaczało, że sporne roszczenie o zapłatę czesnego nie uległo przedawnieniu w zakresie żądania głównego.

Pozwany podniósł zarzut przedawnienia w odniesieniu do całego roszczenia dochodzonego pozwem zatem koniecznym była także ocena zarzutu przedawnienia co do żądania skapitalizowanych odsetek.

Powód tytułem skapitalizowanych odsetek dochodził 1038,97zł. Skoro odsetki stają się wymagalne osobno, za każdy dzień opóźnienia, to nieprzedawniona kwota odsetek liczona od poszczególnych rat opłat czesnego, stanowiących należność główną wynoszącą łącznie 2100zł za okres 3 lat od wniesienia powództwa tj. od 27 kwietnia 2013 roku do dnia 26 kwietnia 2016 roku tj. do dnia kapitalizacji odsetek przez powódkę wynosiła 671,03 zł. Wyliczenie to uwzględniało przy tym zmianę treści art. 481 § 2 k.c. z dniem 1 stycznia 2016 roku. Wobec tego roszczenie powódki było zasadne co do kwoty 2771,03 zł co obejmowało kapitał czesnego (2 100 zł) wraz z nieprzedawnionymi odsetkami z art. 481 k.c. w kwocie 671,03 zł. Dalsze odsetki ustawowe od tej kwoty zasądzić należało od dnia wniesienia pozwu zgodnie z żądaniem powoda i na podstawie art. 481 i 482 k.c.

W pozostałym zakresie żądanie pozwu nie zasługiwało na uwzględnienie.

Z tych też względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił wyrok Sądu Rejonowego, a w pozostałej części apelację jako bezzasadną oddalił z mocy art. 385 k.p.c.

Konsekwencją tego musiała być zmiana rozstrzygnięcia o kosztach procesu.

Sąd Okręgowy rozliczył koszty postępowania w obu instancjach na podstawie art. 100 k.p.c. zgodnie z zasadą stosunkowego rozdzielenia kosztów. Powódka wygrała w obu instancjach w 88%. Przed Sądem Rejonowym koszty wyniosły 2534 zł (opłata od pozwu 100zł, wynagrodzenia pełnomocników wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa 2 x 1217 zł). 88% tej kwoty wynosi 2229,92 zł, które ponosi pozwany, poniósł już 1217 zł, pozostaje do zwrotu powódce kwota 1012,92 zł. W postępowaniu odwoławczym koszty wyniosły 1000 zł (opłata od apelacji 100zł, wynagrodzenia pełnomocników 2 x 450 zł). 88% tej kwoty wynosi 880 zł, które ponosi pozwany, poniósł już 450 zł, pozostaje do zwrotu powódce kwota 430 zł.

SSO Magdalena Balion – Hajduk